

PEST, 1858.

49. szám. II. Félév.

DECEMBER 9.

Az időnek bölcs használatáról.

(Folytatás.)

A negyedik óra. A negyedik óra emlékeztet a négy utolsó dologra, ugymint: a halál-, az ítélet-, a pokol- és a mennyországra, s ekképen szól szívünk-höz: „Minden eselekedeteidben emlékezzél meg végső dolgaidról, és sohasem vétkezel” (Sir. 13, 7. 40.) Ha pedig vétkeztél: ugy ezen emlékeztetés üdvös félelmet gerjeszsen szivedben Isten büntető ítéletei iránt, s valódi töredelmességre indítson téged. Azért igen bölcsen eselekszenek azon szülők és tanítók, kik gyermekeiknek gyakorta állítják szemük elé, miszerint azok kiváltképen reggelenként gondolják meg: valljon a nap végét megélik-e? s tán ez az utolsó nap életökben. Nem árt, ha a halál gondolatával korábban is megbarátkozunk. Nem árt, ha az élet mulandóságáról mennél gyakrabban megemlékezzünk. Nem árt, ha mennél többször intézzük magunkhoz a kérdést: mikor fogunk meghalni? mikép fogunk megállani halálunk után az ítéletben? hová fogunk ítéltetni, mennyországba-e, vagy pokolba? Ha tudnók, hogy még ezen esztendőben meg kell halnunk: mit eselekednénk akkor? Ha pedig most kellene meghalunk: hogy fognánk a siron tul megállani? S ime még így gondolkodva elmélkedünk, az óra-mutató mindig tovább halad. Akár alszunk, akár ébren vagyunk, henyélünk vagy dolgozunk: az idő-mutató előre megy! Így mulnak éveink, akár jóra, akár rosszra használjuk azokat! A jó is, a gonosz is végét éri. De mily különböző lesz majd a nyereség, vagy

vesztesség, melyet élete estéjén a jó is, a gonosz is föltalánd? Mert „a mit az ember vet, azt fogja aratni is. A ki testi vágódásában vet, az testből arat veszedelmet; a ki pedig lelkének tökéletesítésére vet, az a lélek előmeneteléből arat örök életet” (Gal. 6, 7. 8.). Azért még időnk van, jót eselekedjünk: mert eljön az éj, midőn többé nem fogunk munkálkodhatni.

Az ötödik óra. Öt sima követ vőn Dávid a patakból, midőn az óriás Goliáth ellen viadalra készült. Egygyel elejté ötöt (Kir. I. k. 17. 40). Öt sebet nyujt az Üdvözítő hullatott vérenek vörös tengeréből a valódi vezeklőnek, s egyetlen egy is elegendő öt az örök halálnak hatalmából megszabadítani. Öt érzéket nyertünk a teremtőtől, hogy azokat javunkra használjuk, ugymint: a látást, hallást, szaglást, izlést és tapintást; ezeket keresztény erények által tartozunk kimivelni, hogy a megváltás érdemiben részt vehessünk; nehogy úgy járjunk, mint az öt esztelen szűz, kik a jegyes elé menvén, nem vittek olajat magukkal a lámpákba. S ime eljött a jegyes, s a mennyország ajtaja bezárattott. Kövessük inkább az okos szűzek példáját, kik égő lámpa- és olajjal elejébe készültek a jegyesnek, s a lakadalmi vendégségre bebocsáttattak (Máté 25, 2. sat.). Ezen olaját a jó eselekedeteknek nyerjük azon öt fő-részből, melyeket a keresztény hittan elősorol: a hitből, a reménységből, a szeretetből, a szentségekből és a keresztény igazságból. Ezen olajával az öt keresztény erénynek tartatik fön a szent láng, ama világosság, melyet követel tőlünk az Üdvözítő, mondván: „Legyenek felővezve ágyékaitok, és égő szövétnekek kezei-

tekben" (Luk. 12,35). „Ugy fényeskedjék a ti világosságok az emberek előtt, hogy lássák jó eselekedeteiteket, és dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben vagyon" (Máté 5, 16). — Egyébiránt lámpánkat nemesak érdemszerző eselekedetek olajával kell táplálnunk, hanem a szent langot a hű szórakozásnak léghuzamától is meg kell óvunk.

A hatodik óra. „Hat napig dolgozott a világ Teremtője, és a hetediken megnyugodott" (Mózs. I. k. 2, 3.). Van tehát idő a testi munkára, és idő a szellem művelésére. „Arzádnak veritékével fogod kenyeredet keresni, míg visszatérsz a földbe, melyből alkottattál, mert por valál, és porrá leszel," mondá Isten Adámnak (Mózs. I. k. 3, 19). Ennélfogva Isten a munkát kötelességül tette Adámnak. És már teljesítése ezen kötelességnek erény. Istennek tetsző eselekedet, ha azt Urunk iránti szeretet- s engedelmségből teljesítjük. Legyen a eselekedet, melyet véghez viszünk, még oly esekély s ha egy pohár vízből áll is, melyet nyújtunk a szomszárónak kegyes szándékból: mégis nagy leszen a jutalma az örökkévalóságban (Mát. 10, 42.). Különbféle dolgoknál különféle indokok szolgálhatnak alapul: mégis a legfőbb indoknak annak kell lenni, hogy jószágos eselekedetünk által az Isten akarata teljesíthessék. Így fog megtörténni, hogy ébren levén és imádkozván, valamint Daniel „az orosz lányok vermében hét orosz lány mellett hat napot biztosságban tölte" (Dán. 14, 30.), úgy mi is a hétnek hat napos fáradozása mellett minden botránytól meg fogunk őriztetni.

A hetedik óra. „Hat napot fogsz munkálkodni, a hetediken pedig nyugodni" (Mózs. 2. k. 20, 9.). Miután az ember hat napot dolgozott, hogy az ő halandó testének szükségét fedezhesse: a hetedik arra van rendelve, hogy a mindennapi kenyér Adójának hálát adjunk, s lelkünket Isten természetfölötti igéjének kenyerével és a szentségekkel tápláljuk s erősítsük (Thes. I. l. 5, 18.; Ján. 7, 37.). Igen, a vasárnap ama nap, midőn szent esend- s elvonultságban, valamint ima- s ajtossággal magunkat Istennek visszük áldozatul. Mily nemes teremtménynek magasodhatik a keresztény, ki az Urnak napjait méltólag ünnepli! Az egész hét folytán sulyos gonddal terhelve, vasárnap az ő szabad lelke emelkedik az ég felé, Istennel egyesül és mintegy az ő keblén piheni ki a hét fáradaimait. Elmegy a templomba mennyei Atyjának házába, szívét kiönti előtte, és minden szenvedéseit elfelejti, melyek a héten át sulyosodtak rá. Istennel beszél ő és az Isten vele, a papok által. S ekképen fölvidul lelke; mennyei vigasz járja át szívét, és minden nemes tette készítettik el vasárnap, s erősítetik Isten kegyelmével. — Végezetül a napnak hetedik órája jó harezra készít el minket. Hogy pedig a harezban el ne lankadjunk, a nyolczadik óra jelenti nekünk a nyolcz fáradaimat, de egyszerűsmind a nyolcz győzelmi koszorut is, melyek a győzőnek ígértettek.

A nyolczadik óra. A nyolczadik óra emlékeztet a nyolcz boldogságra. Szenvedő keresztény! ha az óra nyolczat ver, emlékezzél meg a nyolcz boldogságra; gondold meg, mikép valamennyi szentek nyomor s szenvedés által mentek be Istennek országába. Igen, a mi égi járásunk úgy van alkotva, mint egy

műórának folyása. Ha a műóra porral, vagy más tisztátalansággal meg van lepve, s azért az időt sem mutatja jól többé a nap törvényei szerint: akkor az óraművet meg kell tisztítani. Így eselekszik a mindentudó, végzetlen jó s böles Isten. Ha látja, hogy az ember nem jár az ég kiszabta ösvényén törvényeinek rendje szerint: úgy küld neki keresztet és szenvedést, hogy ez által megtisztíttassék, s fölfrissüljön mint az arany a tűzben. Azért mondja az Ur: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyeknek országa; boldogok, a kik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak; boldogok, a kik éheznek és szomjuhozak az igazságot, mert ők megelégtetnek; boldogok, a kik üldözést szenvednek az igazságot, mert övék a mennyeknek országa" (Máté 5, 3. 5. 6. 10.). Ennek példányát, ki az ő megalázása s önmegtagadása által győzé le a fáradaimakat, s vivta ki a nyolcz boldogságot, mutatja nekünk a kilenczedik óra, midőn fölkiáltott a keresztben Jézus: „Istenem, Istenem! miért hagytál el engem!" (Mát. 27, 46.)

(Vége következik.)

Munkay János.

Hajnali szép csillag.*)

Mint ha terhes felhők usznak
A szép láthatár felett,
Kétes éjhomály takarja
Az egész természetet:
Ugy a bűn tenger-dagályát
Mély sötétség követé,
Rettegés borult a földre,
Minő az itéleté.

Az erény gyöngykoszorúja
Elhervadt a bűn miatt,
A szabadság rabsággá lett
A nagy átoksúly alatt.
A mennyország fényes boltján
Gyászoltak a csillagok,
Jaj! ha köztük egy nem támad:
A világ elkárhozott.

Mennyei szép szeretetnek
Hajnalfénye Mária!
Nélküled örök halált kell
A világnak halnia.
Ah de érted az itélet
Maga is megváltozék,
Magas kincse tárházának
Téged választott az ég!

Te vagy nekünk bűnösöknek
Hajnali szép csillagunk,
Midőn e siralomvölgynek
Árnyain vakoskodunk.
Te vagy nekünk magyaroknak,
Te Nagy-Boldogasszonyunk!
Kik legtöbbet hangoztatnak,
Azok is tán mi vagyunk!

*) Emlékül azon t. ez. műkedvelő uraknak, kik „Titkos értelmű rózsza" című Mária-fohászomra dallamokat készíteni sziveskedtek.
S. M.

Ha kedvesek még előtted
Mária-fohászaink,
Esdve kérünk, szűz szent kebled
Nyisd meg ennek is megint!
Mégfogadjuk, hogy lemossuk
Könyeinkkel azt a blünt,
Mely halandó életünkön
Sokszor is szemedbe tünt.

Sántha Mihály.

Egy a hét főbün közöl.

(Beszély.)

I.

Ezüstcsengésű lanton szeretném megénekelni, aranyhullámokba mártani tollamat és ragyogó színekkel festeni azt, mi az emberi léleknek virága, a kebleken rengő hősziñű liliomszál, csillogó gyöngyszem az érdemkoszoruban, melyet az elismerés, a méltánylat tűz fel a sugárzó homlokra . . . az erényt! Amde nekem e szerencse nem adatott; vérkönyveket kell előbb hullatnom a fásult keblű emberek felett, és fájó szívvel átéreznem mindazt, mit ők könnyelmű lélekkel végbevisznek; aztán e keserűség tengerébe merülve írok, írok. . .

Ne csodáljátok, ha nem mosolyognak felétek e sorok, nem intenek baráti joggal, nem üdvözölnek édesen enyelgő hangokkal! A rideg valót mutatják azok fel, nem áltatván senkit; határozottan szólnak, vihar-ként végig süvöltnek figyelő soraitok között, nehogy a pusztába hangozván el, bűnálomba ringassanak valakit közületek.

* * *

Hová ragadnak, oh ember! tiltott vágyaid, bűnös szenvedélyeid?! Ne higgy a világ mézes csábjainak: ezek ama halálos örvény, melynek feneketlen mélyéből nincsen menekvés. Ne higgy a véringerek: ez rózsás ösvényen vezet, azt hiszed . . . vigyázz! eltakarja a sebző szirteket, mik alatta rejlenek. Ne higgy az átkos sugallatnak, mely nemünknek már kezdetben megrontója vala s manapig diadalszekéren páváskodik, jár, nyargal, vágdat előre, magával ragadván a hiszékeny kábák egész seregét. . .

Hiába hangoztatom én ezeket Bokros Péter füleibe: elfordul, bedugja azokat és arcán a neheztele- és elégtelenségnek kinyomata szemlélhető. A vérnek ingere korbácsolja őtet, üzi előre, előre. . . Elhagyja a jó lelket, a szenvedő hitestársat, a beteg anyát, ki családjá boldogságáért szíve vérét ontaná.

— Mikor jössz vissza, drága férjem? meddig fogok aggódni elmaradásod felett? — szól gyöngéden a beteg nő hozzá.

— Dolgaimat megyek végezni; a földhöz ragadt embernek mindig akad ügye-baja. Azért ne aggódjál, ne töprenkedjél elmaradásom miatt. Szántatok, vetettek; a szőlőmunka is megkivánja, hogy jelen legyek. Mindent csak nem lehet a cselédre bízni!

— Igaz; de a hü cseléd sokszor a gazdát pótolja.

— Nincs nekem hü cselédem; mindenütt magamnak kell jelen lennem; ha nem nézek éjnapon utána, megfogyatkozunk, tönkre jutunk.

— De mégis! ha te mindig a külső gazdaságra ügyelsz, a házzal pedig nem törődöl, elpusztulunk. Én gondoskodom ugyan mindenekről, a legkisebb dolog is megfordul fejemben; de oh Istenem! sinlődő tagjaim nem bírnak semmit. Örömet tennék, de nem lehet. . . Isten rám mérte. . .

A beteg nőnek könyvek csillogtak szemeiben, miket időnkint bágyadtan férjére emelt, ki elég szívtelen vala csak feléje sem tekinteni; hanem érdektelen apróságokkal bibelődött, és elment a nélkül, hogy a gyöngéden szerető nőnek csak egy szíves „Isten-hozzádot” mondott, vagy barátsága, szeretete jeléül jobbját nyujtotta volna! A nő a távozó után nézett, és szívtelensége miatt a sápadtság arcán szinte halálszínre változott. . . Tudta ő jól, hogy nem a munkaszeretet és gazdaság vonja férjét marasztalhatlanul, hanem a felkorbácsolt szenvedély, a tiltott örömek, miknek utóize közönségesen gyilkoló méreg; mert a lélekismeretnek furdalását keltik föl a kebelben.

Ne véld pedig ker. olvasó, hogy e jelenet nem a közéletből van merítve! Bokros Péter középosztályu ember, kisvárosi polgár, és hatán beszédjé, magaviselete többet mutatna, ezt a gyakori együttlét a magasb-sorsuakkal okozza. Van ugyanis egy bizonyos faja az emberiségnek, mely szünet nélkül felebb kapaszkodik, és csak akkor boldog, ha azokat, kik eddigelé sorsosai voltak, lenézheti, kába fejét magasabbra emelheti, léha göggyében elbizakodhatván, többnek képzelheti magát nálóknál. S van elég kajánlelkű, ki őket eszközül felhasználván, saját vére, faja ellen ingerli, uszítja, vesztőket eszközli általok. . .

Bokros Péter többször tanuja volt egy-egy robotkezelő gazdatiszt, uriszéket vezető ügyvéd, vagy mindenható tisztviselő kicsapongásainak, és az adott rossz példa hatalmas vonzerővel volt reá; különösen a buja vágyak nála tápot nyertek a látottak, tapasztaltak által, és véringeret nógatták hasonló aljas tettekre. . . Lehámlott-e már napjainkban a körülmények változával a multnak szennyfoltja? Nem pusztít-e most is a bűn az ártatlanság esemetei közt éles hernyófogakkal? Nem tépi-e durva kezekkel a megátalkodott szemtelenség a nőerénynek virágait? . . . Sok változik a föld kerekiségén! csakhogy néha ez nem egyéb, mint merő névesere: a botrányok egész lajstromát lehetne most is elsorolni.

Péter elment, de nem a gazdaság után, hanem egy virággal tömött ablaku házba nyitott. Ennek lakója: Fémil Lóra, csinos arcú, s középkorú özvegyasszony.

A nő varrósztalka mellett ült és kézimunkával foglalkozott, melyet azonban félrelökött, és hizelegve a jövőnek elejbe sietvén, kezét nyujtott neki. . .

— Szinte féltem, — sipeg é a csábnő, hogy nem leszek szerencsés elfogadhatni önt, drága barátom; de nem azért, — mosolyga, mintha szorgos teendőim volnának; hanem mivel az én barátoeskámat saját házi bajai elfoglalják és távol tartják tőlem.

— Az nem lehet! ígéreteket én mindenkor beváltom.

— Még akkor is — ingerkedék a nő, ha a kedves hitestársnak parancsa másképp hangzanék?

— Semmi másképp! — boszorkodék emberünk, én magam ura vagyok; tehetek, a mi tetszik. A szegény nyomorék örüljön, ha házamat gondjára bízom.

— Miért e késelelem tehát? egész órahosszat várakozom önre.

— Dolgaim voltak; eselédjeimmel vesződtem.

A nő elégnék vélte a faggatózást, szorosabbra fűzvéen vele a hálót áldozata körül, mely amugy is önként megadá magát. Egy kis ingerkedés, gondola, édesebbé teszi a békeesőket, élesíti a lohadó szikrát. . . Ezekhez vajmi igen értett Femi Lóra!

Most a társalgás más térre ment át: az ábrándok világába. Különös, hogy még a bűn is boldog jövőről ábrándozik! . . . másrészt kiállhatlan valami, midőn a tettek kora, a férfikor légvárait épít magának, az átellenes ormokat tündérlakókkal népesíti meg; minden bokor tövében ibolyát keres, és a zöld galyon szelvényben bűgö gerliczékét lát; holott a kopár hegyeken sovány barom legelesz és rongyos pástorfin ballag utána; a bokrokban pusztító ürgefiak tanyáznak és a fákat tolvaj esonkítja. . . A boldog jövőről folyt a beszéd, az örökös együttlét paradicsomáról és a benne repkedő aranyszárnyú madárkáról: az öröm-, vigalom- és jólétről. Mily ellenmondás! a zabolátlan indulatok rajjai beszélnek üdvéről, boldogságról, holott a halál- és örvény közelökben tátong, és ők szemethunyva feleje rohannak; a jólét nekik ismeretlen világrészben honol, melyet ők hiába keresnek. . . meg fogják helyette az inség és nyomornak butermő földét találni.

Borítsunk fátyolt reájok. . . A valláserkölesi írónak feladata ugyan a bünt ostromozni; de annak veszélyes esábjait, véringelő, kábító, érzéki örömeit, miknek vége a halál, nem szabad élénken rajzolni, nehogy az érzéki emberben vétkes vágyakat keltsen fel. Azért csak röviden mondjuk el: kárhuzatos kötelek fűzte Pétert az aljas jellemű nőhöz, ki vadlángjaival nemcsak e boldogtalant nyaldosta körül.

(Folytatása következik.)

Garay Alajos.

Szemerei levelek.

XV.

Megkövetem alázatosan a főtisztelendő szerkesztő urat, én ugyan már bevégeztem a folyó évre szegődött napszámot; de nem akarnék olyan mihaszna béres lenni, ki csak a kialakított munkát végzi immel-ámmal, s ha azt lenyűgölte, elnagyolta, keresztül-szalmát sem lendít, hanem fényes nappal is kész keresztbe font karokkal heverni s ásitozni. Szeretnék biz én szegődésem fölül is szolgálni, hogy annál inkább megérdemeljem a conventiót, már aztán az mindegy, akár mézes füge, akár száraz füge képében. Kiharangozni valóm, bála Istennek! elég van, a napokban harmincz levél tárgyjegyzékét karezoitam össze; nagyon érzem pedig, hogy sietnem kell, ha mind meg akarom írni, mielőtt beállna az éj, melyben nem fogok többé munkálkodhatni. Aztán most meglehetősen jó kedvem is van, mert jobbról s balról csak úgy száll rám a sok áldás, hol kereszt, hol töviskorona képében; ez pedig szokot-tabb is, kedvesebb is nekem, mint a világ hín örömeinek her-

vatag rózsakoszoruja. *) Végre, bár mostanában csak ugy sejditek egy kiesit diáku: de azért mégis tanultam valaha a „Simplicium leges“t, vagyis az együgyűek törvényét. Nemesak tanultam, de most is gyakran találkozom azzal az életben. Tehát e nagyfontosságú okoknál fogva bizony csak méltóztassék eltérni, ha a szegődött napszámom fölül is alkalmatlanokodom még egy-két levéllel. **)

Először is örvendetes és tiszteletre méltó hirt kötök a nagy harang nyelvére. Szemerén tagosításügyi egyezkedés történt, s ez alkalommal földesurunk, t. M o c s á r y Lajos ur, új bizonyágát adta fölemelkedett lelke- s nemes szívének. Saját és mint gyám, Miklós testvére nevében önkényi lemondott a maradék urbéri földek váltásdíjáról, azon föltétel alatt, miszerint a 108 hold maradék urbéri földből husz hold a helybeli kath. lelkészek, tíz hold pedig a kath. néptanítónak eddigi illetményökhöz javításul adassék. Azonkívül temető- s faskola-helyiségül sajátjából ígért szükséges mennyiséget. Hej! midőn ily, hálás elismerésre és köszönetre méltó széplelkűséget tapasztalunk egy más vallásfelekezethez tartozó, de nemes érzelmekkel teljes szívben: ugyan hogy érzik magukat azon hideg katolikusok, kik az egyház és tanoda javadalmazására fölkértevéen, azt válaszolják: „Nemhogy valamit adnék, de magam is földde válnék, ha lehetne;“ s még a törvényes illetéket is szeretnék megtagadni. No hiszen ohajtásuk egyik része teljesül, mert bizonyosan földde válnak; nyugodjanak békével ott, hol a hosszukaszás mérnök a dúsnak is, a koldusnak is egy öl hosszu s fél öl széles házhelyet mér ki. Nemeszívű földesurunknak pedig az örök Ur dúsdáldása fizesse vissza a kegyes adományt, melyet legüdvösebb kamatra adott ki, midőn az egyházi s tanodai nevelés szent ügyének áldozta! Tiszta szívből kívánom ezt, bár a szegény harangozónak nem jut az adományból; no de tudom, hogy a plebánus uram husz holdjából a harangkötélre is majd ragad egy lánc alja krumplinak való. Most pedig forduljunk másfelé.

A napokban keserű szemrehányás érte szegény, paróka után epedő fejemet. Nekem állt vagy három mezőkövesdi tisztes öreg mama, — pedig egy is elég ezekből! Alig nyetem végét a sok száraz kortynak; ugyanesak dúsdáldomást nyeltek velem azért, hogy mindig csak mezőkövesdi nótát kongatok azon az árva repedt harangon. Persze én sem maradtam adós; mert hát nem kell épen a szomszédba mennem, hogy ott kérjem kölesön a szót. Fölvágták az én nyelvemet még az iskolában; igaz hogy nem is a nyelvemet vágták, mégis az szólalt meg. Tehát jól kifizettem a mamákat. Azonban mégis föltettem magamban, hogy ámbár erdőkövesdi nótát nem kongathatok, mert az távol esik tőlem, s inkább az én volt-bíró szomszédomhoz tartozik, ki kis-tályai bíró korában ugyanesak panaszkodott „a mátrai báránnyelők lomhasága“ ellen, most pedig, hogy már maga is mátrai lakos lett, farkas-szemet néz a báránnyelőkkel, s talán mivel Csehében nem akar csehül beszélni, magyar kényelemmel hallgat a Kath. Néplapban: ***) mindazonáltal Mezőkövesdet is mellözendem egy ideig, s másfelé nézek szét. Ugy is eselekedtem. Mezőkövesdre kelet felé visz az út, én pedig a keleti ügyre különben is lusta, ellenben a déli és nyugati ügynek buzgó szeretője vagyok; tehát délnyugat felé indultam. Vademeccum gyanánt magamhoz vettem a gordiusi esemőként görösös, kopott harangkötélet, s utra keltem az országos hírre kapott dormándi profétaasszony látogatására.

Sokszor van saját szerű előérzetem, melyre akár többet is adhatnék, mint szoktam. Most is mintha egy belső sugallat mondta volna: „Ó te igen igen szeretett, édes-kedves Jakab

*) Így tehát nem esoda, ha a megérdemelt conventióval sem gondol semmit is, s azon hűséges evangéliumi szolga példáját követi, ki, midőn gazdájának a töle kereskedésre nyert talentumokkal kamatostul beszámolt, e válaszzal örvendeztetett meg: „Örülj jó és hív szolgám! mivelhogy kevésben hív valál, sokat bízok rád; menj be uradnak örömebe.“ Ez aztán a dicső s igazi jutalom, felér minden földi kincsessel s conventióval!

Szerk.

**) Mindenkor szívélyes „Isten hozott!“ üdvözléttel fogadjuk.

Szerk.

***) E panasz emberül van megczáfolyva.

Szerk.

szomszéd! nem fogsz te ma a dormándi profétához jutni.“ Se baj, gondoltam erre, ugy sem veszteksz semmit; hiszen azt a szegény elmeháborodott banyát négy évig tanultam ismerni; ő biz olyan szerencsétlen jószág, hogy teljesen elmondhatni róla: „Egy sokat csinál, legalább sok hasztalan lármát csinál.“ Ő, ha bitófára huznák is, elmezavarában azt vélné, hogy a megholtak lelkeit látja s megszabadíthatja; tehát inkább azokat lehet sajnálnunk, kik ily balgatag banyának hitelt adnak. Aztán egyházi előjárója már régen eltiltotta, most pedig már a polgári hatóság is megátolta az ő profetiáit; tehát a kik az előjárókat még hírlapok útján is kárhoztatják, nem gondolják meg, hogy a meg nem rágott szó nem egyéb, mint rágalmazó. És így ha fele-utamból vissza kell is térnem, talán valami más tapasztalás kárpótolhatja fáradságomat. Elindultam tehát. Athaladtam a szemerei szép temetőn, melyre teljesen fölillik ez emlékirat:

„Sirkereszt sínes a sirkertben,
Elrontva hever széltében.
Óh a temető tialma!
Órzi azt a falu barma.“

Kiérven a mezőre, gyönyörű tájkép állt előttem. Délnek fordulva, s a farmosi felemás templom és fából készült kőtorony áttekintve, láttam Poroszló két tornyát. Ott a rosz lónak jó, a porosz-lónak magyar gondviselője van; a harangozó pedig olyan hatalmasan huzza, hogy a legjobb pásztor sem lehetne nálánál jobb sipos. Lent az alföldi délibáb rengő hullámai közt láttam Sarud ingatlan karesu tornyát, melyben a harangozó pápaszemen néz ugyan, hanem tisztán is lát; s azon különös sajátsággal bír, miszerint, ha száz farkasbört vesz is magára, mégis bárány marad. Nyugat felé fordulva, mindjárt előttem állt Mező-Tárkány nagy tornya, melyben a harangkötelet nagy ember tartja, s lelkesen markolja: ámbár a neve nem olyan magyar, mint a szive. Távolabb láttam Bessenyő esonkafedélű tornyát, melyben a derék harangozó alkalmasint nem a legjobban érzi magát; mert biz ott a mészáros is szűken lát velős kővezet. Feljebb a dormándi szép kis torony tűnt előmbe, mely megújított ékes alakjával lelkes harangozója buzgalmit hirdeti. Ismét feljebb Füzes-Abony középső tornya látszott, melyben az ékehang nagyharang, a korán öszült harangozó hófehér hajszálaival együtt, az ő szívének érzelmeit hirdeti. Hej! finom meggy van azon az Abonyon, csak a látása is olyan édes, mintha ezukorba mártották volna. Láthatárom végpontján állt Erdő Telek barna tornya. Ott a jeles ifjú harangozó szántóföldjét a leggőszöszösz ellenség sem ronthatná meg konkolylyal; mert biz abból a jó magot is elhordja a szél a homokbuczákkal együtt.

A gyönyörű táj fölvilányozta szívem érzelmeit. Körültem mindenütt torony s azokon a keresztek, az ég kulesa, az ég útjának iránytűje; előttem a lesarlózott buzakévékből rakott ezernyi áldáskereszt; váliamon is az ég Urának édesatyái szerelmétől reám mért áldáskereszt; lábaim alatt az augusztusi jótékony eső után fölvirult zöld mező, melyen minden kis fűszál Istenünk jóságának tanuja; fejem fölött pedig a pacsirtasereg édes esiesergése, mely, mintha a hithideg lelkek buzgó tanítója akart volna lenni, éghez emelkedve zengedezte szelíd-dallamu hálaimáját: mindezek megbatott szívemből is hálafohászt esaltak ki, s nagyon éreztem, hogy igen betegnek kell lenni a léleknek, melyet a természet szépségeinek méla szemlélete sem bír hazájához, az éghez emelni.

Ily édes érzelmeik közt néhány dülöföld-hosszat haladtam. Egyszerre keserves panaszhangok hatottak füleimbe. A gyalogut szélén egy szegényesen öltözött, de ravaszkepi néne ült és sirt. A sírás részvétet gerjeszt bennem; de mivel sokszor hallottam már, hogy az asszonyok örömben, bánatukban, jókedvükben s mérgökben is sírni szoktak: ki akartam tudni a néne keserű könyveinek kutforrását. Szóba álltam tehát vele. (Vége következik.)

J a k a b s z o m s z é d .

Mit mondott Herkó páter a palócz vidéken?

I.

(Vége.)

Hogy a choleraanak a végső jelensége be ne álljon, Herkó páter igyekezett épségben megtartani a jó lelkismeretet. Napnál világosabb igazsága volt e részben. Mert a mely bíró jó lelkismerettel nem bír, olyan mint a rosz manges-tű, mely mutat ugyan, de roszul, és a hajót a legnagyobb veszedelembé viszi. A bíró lelkismeret nélkül Faraója a városnak, ostroma a községnek, sujtoló korbácsa a szegénynek. Megfeszíti az ártatlant, szabadon bocsátja a gonosztevőt. Az olyan bírónak fekete a lelke, mint a tinta vagy korom; szívé a sárgaság önti el. Már pedig a fekete-lelkű mindent feketének itél; a sárga-szíví mindent sárga színben fog látni. A jó lelkismeret nélküli bíró az igaz ügyben fáradozót biztatni fogja, mint cigány a lovát; aztán reménytelen keesegtetni, míg végre mint alkalmatlankodóba beleunva lakából is kikergetendi, s ha még ezután előtte megjelenni bátorkodik, vagy meglánczoltatja, vagy megveretteti, mint a két fenekű dobot. A rosz lelkismeretű a bünt, csak hasznót hajtsón, ugy fogja tekinteni, mint erkölcsöt. Aranylánczra érdemesíti a legnagyobb gonoszt; a szegény, ki a legkisebb újjal sem sértett meg senkit sem, kender-kötelen ful meg. Szóval: a teve által fog esuszni a tű fokán, az árva szunyog pedig felakad. Vagyis: a gonoszok élni, uralkodni fognak; a szegénynek és az árvának vesznie kell. A jó lelkismeret támogatására borovieska-szemű szolgálta Herkó páternél ez: „Jaj! kik hamis törvényeket szereztek, és irván, hamisságokat írtok.“ A mely bíró kényes a bőrére, ezt a szemet bizonyosan beveszi. S ha valamelyik bíró azt kérdezné tőlem bíróvá lételekor, hogy mitevé legyen? nem tudnék neki jobbat javasolni, mint azt, hogy csak jó lelkismeretre iparkodjék szert tenni; mert akkor elfogja rontani a hamisak zápfogait, és fogaik közül kivieszi a prédát. Nem fog rettegni, bár a gonoszok boszúja véret szonjazza; mert „az igaz, mint a bizakodó orosz-lány rettegés nélkül leszen.“ Nem fog megrettenni, bár ellenségévé esküdjék a félvilág; hanem égni fog bátorságában, mint a nap, melyet a vihar, terhes fellegek elfedni csak, nem pedig kioltani képesek. — S tiszta öntudattal kiáltja a jó lelkismeretű bíró: „Legyen igazság, vagy veszsen el a világ!“

De mikor olyan choleras idő van, holmi praeservatorium-mal is szoktak élni. — Mégis csak derék egy ember lehetett az a páter; mert hogy a jó lelkismeretet megtarthassa, a borovieska-szemeket praeservatorium gyanánt is használta, melynek az operatiója volt, hogy a bírák az ajándék után nem kapkodtak. Sokszor igaz az, hogy nincs vétkes a pénzés embernek; meg az is, hogy néha a törvényt is meggyőzi a pénz. A mely bíró ajándék után ásitozik vagy kaesintgat, ott az embernek semmie sínes biztosságban. Avagy vessen csak valaki a ház öröknek kővezet: nem forgathatja-e fel a házat fenekestől, a nélkül, hogy csak egyet is ugatna; nem fűzheti-e, s nem viheti-e el a zsvány a lovakat, a nélkül, hogy csak egyet is vakkanna? Igérd felét a ragadomány után ásitozó bírónak: vetettél szájjába oly hatalmas kővezet, mely elnémitja s némává teszi még akkor is, ha tiz annyit loptál volna is. Hasonlít az ily bíró a kereskedőhöz, a ki portékáját minduntalan kirakja, s a legtöbbet igérőnek eladja. Az ajándékot elfogadó bíró lelkét teszi ki portékául, miután „nincs semmi hamisabb, mint a pénz szeretni, mert ez az ő lelkét is áruba bocsátja,“ s néha ugyan busásan, de a legtöbb esetben a leghitványabb portékául igen csekély áron, legyen bár az olykor egy pár tojás is, oda adja. Azután „az adományok és az ajándékok megvakítják a bírák szemeit.“ Nem fogják meglátni, midőn a farkas a bárány között pusztit; nem, midőn az uzsorások megannyi ölyvként az árvát, a szegényt koppaszatandják; nem fogják őket üldözni, csak ajándék legyen. Nem; mert hiszen „ki az ajándékot elfogadja, az ő lelkét is áruba bocsátja.“ Hol pedig a lélek áruba bocsátatik, ott jó lelkismeretről szó sem lehet; hol jó lelkismeret nincs, ott igazság sínes; hol az igazság csak betűkben s nem tettekben él, ott még a bíró is farkasa a másik embernek, ölyve a szegényeknek. Hát hogyan üldöznék tehát

egyik farkas a másikat? Vagy azt várjuk, hogy egyik varjú a másiknak vájja ki a szemét? Az még eddig nem volt, s nem is lesz soha. Birák, mit szerettek jobban: élni-e vagy meghalni? E kettő közül válaszszatok. . . . Ha rám hallgattok, én jót mondok: „ki gyűlöli az ajándékot, él.” Ne véljétek, hogy az a könyesepp, mely az ajándék elfogadása következtében hozott igazságtalanság sajtol fel a szemekbe, nyom nélkül elenyészik. Ki tudja, hogy a harmat-csepp, mely éjszaka születt, reggel pedig eltűnt, a délutánnak egy fergeteges órájában nem úgy jött-e már vissza dörgő fellegben, mint boszuló vagy ostorozó jég? Vagy tán assecurálva vagytok a felől, hogy ha dörögni is fogna fejetekek fölött; „azokáért, mivel hogy elragadoztátok vala a szegényt, és a válogatott prédát elveszítetek vala tőle, házakat építetek négyszegű kőből és nem laktok azokban; igen kedves szőlőket plántáltok, és nem isztok azoknak borából.” Nines mitől féltek? Hol van biztosság a kerekföldön Isten hatalma ellenében? Csak, csak a birák ne vegyék el az ajándékot, akkor a lelkiismeret helyén lesz; ha pedig ez helyén van, akkor bármily körülményekben is vezérszavuk: „Legyen igazság, vagy veszzen el a világ!”

Továbbá abban is tapasztalása volt Herkó páternek, hogy a birák közül némelyik rokonait nagyon is szerette; némelyik pedig annyira boszuálló volt, hogy csaknem minduntalan hallani lehetett szájából: „megállj! várj! csak a körmöm közé kerülj, tudom, hogy megemlegeted.” Ez szintén egy lelki baj. A birákat se rokonszeretet, se boszu ne vezesse; mert igaz marad mindig, hogy az apának akár melyik rut gyermeke szépnek tetszik. Igen, ha szeretet vezérel, ekkor legyezetni fogod a bünt vödben; párnákat fogsz rakni vétkes sógorod könyöke alá, s szépíteni a legnagyobb gonoszást unokádban. Szóval: az ördögöt angyalnak fogod hirdetni. De ne vezéreljen boszu sem, mert akkor kegyetlen juhásként földhöz fogod verni a szelid bárányt; a mit más szálkának ítélend, te gerendának fogod nézni; az ártatlan Krisztust fel fogod feszíteni mint néplázitót, a later Barabást pedig szabadon boesátani; s ki a vétkest két napi fogságra ítélte, te a fejét fogod leíttetni. Zsebedbe fogod dugni a törvényt, s mit boszud fog sugalni, annak állnia kell. Bedugod füled ama szavakra: „meg ne emlékezzél felebarátodnak semmi boszujáról, és semmit se cselekedjél boszuság-tételből.” E vezérszót: legyen igazság, vagy veszzen el a világ — szíved táblájáról se a rokonszeretet le ne törölje, se a boszu lángja le ne perzselje.

Végre némely ember ha felkapott az ugorka-fára, úgy fölpuffasztja a pófáját, mint az orgona-síp, vagy mint a duda, mikor széllel van tele; oly kevély, hogy alig lehet vele szóba állani; diesőségében a nagyváradi verbunkos káplárként azt sem tudja, hogy hová lépjen. Az ilyen bíró is beteg. Az ilyennek is kell orvosság. Vegye be tehát ezt a pár borovicska-szemét: „Nem jó az ítéletben a személyt tekinteni.” „A ki a személyt tekinti az ítéletben, nem jól cselekszik.” Ne tekintse a bíró: ezifra kendő van-e a fön, vagy pedig a saruból kivane a láb? Ne tekintse a jövevényt, ne az árvát, ne az özvegyet; mikor itél ezek ügyeiben, akkor se feledje a vezérszót: legyen igazság, vagy veszzen el a világ. Kedves Jakab szomszéd! ezt mondotta a biráknak Herkó páter e vidéken, s ilyen borovicska-szemeket adott nekik be. S miután tudjuk, hogy szomszéd falujában is van bíró, sőt mondhatjuk, hogy van az minden házban; s mivel a harangozóhoz szoktak legelőszőr is menni, ha valami veszedelmes baj mutatkozik: vegye szívesen tőlünk ezeket a borovicska-szemeket, használja azokat; adja be annak, kinek arra szüksége van. Ha csak egy kis élterő van még a bevevőben, segíteni fog; különben Isten neki, meg egy fakereszt.

A verebek már régen elültek. Azok csiripelnek egész nap eleget; mi pedig mielőtt aludni mennénk, szomszédnak az egyik fülébe báyám, másik fülébe én azt a kérdést sugjuk: Volt-e az apostoloknak feleségök? Majd ha aztán megfelel szomszéd, akkor mi is megfelelünk valahogy a szomszéd kérdéseire.

Hamari János.

Katholikus hitélet.

Agárd, nov. 21. (Folytatás). Az erdők borította meredek hegyekkel s óriásnyi magas bérczekkel büszkélkedő Stájerhonnak egyik vidékében fejedelmi méltósággal diszeleg es. k. főherceg Jánosnak Brandhof nevezetű ékes és tündéres helyzetű nyári palotája. Itt szokta eltölteni a nemes hős a tavasz és nyárnak aranyos napjait; itt pihen ő vérgyönygős borostyánainak örökzöldén, s mint a haza öröklötti s hiru költője lantolá:

„Itt álmodik a csata napjairúl.”

Ezer nyolezszáz ötvenötödik évi augustushó egyik forró napján futár érkezék a császári birodalmi fővárosból a főhercegehez azon örvendetes hírrel, hogy a Felsőleges Császár a jövő napon megérkezendik látogatására, s az egész napot úgy, mint az ebédet is fenséges nagybátyjának társaságában ohajtja eltölteni. — A főherceg rendkívüleg megörült, s minden intézkedések megtételtek a legmagasabb fejedelmi vendég illendő és méltó elfogadására. Többi között meghagyá a gondos főherceg fővadászának, hogy a császári ebéd kiegészítéséül egy, kedves sültnek való zergét, azaz: vadkecskét szerezzen. Mit a fővadász annál könnyebben igére teljesítetni, miután értesülve volt arról, hogy egyik alvadásza egy zergét már több napoktól fogva lesben tart. A parancs az alvadásznak kiadték a zerge lelövésére; ki is az esti csendes alkonyatkor kedves családjától nyájasan elbueszva elindult az erdő felé. Ez a vadász igen fiatal ember nem volt, de jámbor és istenfélő keresztény lehetett; mert mikor házából az erdőre indult, vadásztáskájába betette a szent olvasót is. — Sötét vala már, mikor kiért ama helyre, hol a zergét többibben megjelenni látta. Irtozatos magasságu szikla vala ez, ritkás erdei bokrokkal körülvéve, s olyan pontra kelle vala ülnie, hogy lelőgő lábai alatt száz ölnyi mélység tátonga; de kénytelen vala e helyzetben megmaradni, azért, hogy az érkezendő zergétől észre ne vétessék. Itt üle sokáig esőndesen, mint a sziklakő, és némán, mint maga a mélység, mely lábai alatt terjengett. Várta martalékját remegőn; de a zerge csak nem zörge, és nem adta jelét szilaj rohanással a megérkezésnek. A vadász szeméire álom ereszkedett, s hogy az el ne nyomja őt, háta mögé fektette lövére fölfont fegyverét, s elővevén olvasóját, imádkozék. Szegény vadász! ez nem térhetett vissza az elejtett kecskével, mint egykor Ezsau; de azért elnyeré az Istennek atyai áldását, mint egykor Jákob. Ő zergére ezélezott; de az Isten, ki a vadásznál sokkal magasabb és örökkévaló sziklán ül, határozott Szegény jó vadásznak! Álom nyomta-e, vagy talán szélhűdés fosztá meg eszméletétől, én nem tudom, az Isten tudja! Imája között egyet bölintott, és elvesztvén a súlyegyent, a mélységbe lezuhant. Másnapra nem érkezék meg sem zerge, sem vadász. Társai veszélyt sejtének, és indulának az erdőre fölkeresni őt; egyiknek pedig csakhamar sikerült a veszélyes bérczetön föllelni a lövére felvont fegyvert; alá kerültek roppant fáradsággal ezer vészes utakon a mélység ölébe, s ime, ott lelék a vadászt izre-porrá zuzva egész testében, annyira, hogy nem lehetett megkülönböztetni, valljon ez vagy amaz a részeeke melyik tagjából való. De az a kéz, mely az olvasót még most is szorosán megmarkolva tartotta, válpereczlő fogva az ujjak végeig annyira ép maradott, hogy azon sem zuzásnak, sem legkisebb kékülésnek nyoma sem volt észrevehető. A nép bámulá az eseményt; a mélyen megsomorodott főherceg pedig a vadász összegyűjtött maradványait tisztességesen elta- karitattá, s azon a helyen, hol a vadász ült, egy ritka hűségű megaranyozott vaskeresztet állíttatott 1856-ban, hogy emléke legyen az Isten anyját buzgón tisztelő vadásznak, s hogy hirdetője legyen a régi fényében meghalaványult szent Olvasó csodás erejének.

Kedves Jakab szomszéd, lelkem szomszéd! Érdekes még azt is hallani, miként jutottam én e valódi esemény birtokába. 1856-ik évi forró tavaszon egy gőzös repült alá a szöke Duna hullámain Bécsből Pestig. A díszes személyzet között volt bizonyos Horváth Dániel, fehérmegyei herezgefalvi lelkész, a magyar ciszterci rend érdemekben öszült egyik lelkes tagja, ritka műveltségű tudós férfiú, külföldi tudományos társulatok

keblezett tagja, kedves társalgásu, s talán csupa szivekből összeállított egyházi ember. Volt a hajón egy kárinthi birtokos urí ember, ki Arad tájékára utazott, hogy megláthassa kedves, rég nem látott testvérét, ki Arad tájékán bérnök vala; s hogy megszemlélhesse a még soha nem látott, de testvére által forrón magasztalt szép Magyarországot. E gőzös Esztergommál három tiszteletreméltó papi egyént vett föl, kik apát, vagy prépost arak lehettek, mivel kebleiken megváltásunk szent jele, az egykor véres kereszt aranyfája aranylánczon diszelgett. Volt a kárinthi birtokos urnak öt éves, Blank a nevű leánya, kicsiny és kedves, szelid és lelkes, bájos, nem cifra; díszes és tiszta. E leánya mindig a papok körül sompolygott, s ha egyikhez, vagy másikhoz közel férkezhetett, kebelére rásimult, megcsókolá a fényes keresztet, és örömmel tova futott. Az apa pedig el nem távozik az egyházi férfiak köréből, s egész uton vallásos dolgokról értelmesen, örömmel és elragadólag beszélt; ez beszéle könyes szemekkel a vadász és olvasó történetét. A kis Blankában öröm volt szemlélni a katolikus házi nevelésnek méltóságos és gyönyörteljes példányát; a kárinthi urban pedig öröm volt szemlélni a lelkes bérnököt, a jámbor katolikus, az istenfélő édesatyát, az okos nevelőt, a böles háziurat, s a becsületes társalkodásnak kedves remek emberét. Ej! de fájjalom, hogy én e férfiat sok helyekre magammal el nem vihettém; mert — legalább itt a mi környékünkön — van a kaputos embereknek egy bizonyos neme, kik között becsületes beszédek soha nem hallani; örökös piszkos mesékben, trágár moeskolódásokban gyönyörködnek; még tulajdon serdülő gyermekeiket, s rózsabimbóként ott álló leányaikat sem kímélik meg. Jelen vannak mindezek, mikor az őszbe borult atyák az illedelmet, a női szemérmesség liliumfényét, a becsületeséget, a papokat és egyházat, s a szelidebb lelkek szent érzelmét vidám beszélyekben vetélkedve megsértik, s hangosan helyeslő kaczagással bezárják. Az ilyen uraknak valahányszor esznek-isznak, valahányszor poharaznak, mindannyiszor méltán tüzet lehetne kiáltani a német nagy költő eme szavaival:

„Halljátok-e oda fent
A toronyban zügó hangot?
Félre verik a harangot; —
Ez tüzveszélyt jelent!” —

minthogy az ilyen atyák kedves gyermekeik szelid arezaikról a szemérmesség szűz rózsáját, s sziveikről a bűn ellen alakult félelem szent paizsát szemtelen beszédekkel égetik le. Ilyen apákról mondá a Megváltó, hogy „szemök vagyon, és nem látnak;” mert fiaikat körülöttök nézik és nem látják. Ilyeneknek mondá a régi magyar közmondás: „Zsindely van a ház tetején!” Az ilyen apáknak eszök van, és nincs értelmök; mert nem tudják fölfogni, hogy a gonosz szó gonosz tette vezet; hogy ki ma fillért lopott, holnap ezüst buszast, azután aranyat lop; hogy ki ma escaogó, holnap rágalmozó; hogy ki ma vigyázatlan, holnap már fajtalan; hogy ki ma nagyravágyó, holnap fölfuvalkodó; hogy vékony a hajsza, és meghalhatunk tőle; kiesinyt szúr a tövis, vagy seb lesz belőle; hitvány féreg a kis légy, s mégis a nagy elefánt elszalad előle. Szóval: az ilyen szülők nem tudják fölfogni, hogy esekély bűnökből nagyok szoktak származni.

„A kereszt is, melyen egykor
Jézus értünk meghala,
A szent város erdejében
Csak egy kis zöld ág vala;
S bűneinktől akkorára
Nőtt, hogy midőn szent vállára
Nehezíték, ő legott
Nyögve földre roskadott.” —

(Folytatjuk.) Daniss.

Nagyszombat, nov. 21-én 1858. Haesak futó pillanatot vetünk Nagyszombatra; lefolyt történetére; ha feltekintünk már-már leomló kőfalára, mely egykori dicsőségét hirdeti: könnyű lesz észrevenni, hogy a mostoha sors ezen várost, és vele lakóit szintén nem hagyta kíméletlenül. A pártra szakadt

Magyarhon vad csoportjai féktelen düh- és bősziúséggel dulták e várost, nem kímélvén senkit és semmit. Szomorú idők voltak ezek; és a nagyszombati népre százszor szomorubbak, mivel egy jobb korra következtek — korra, melyben Magyarország világi és egyházi fejedelmei a dicsőség és hir fényét varázolták városunk fölé; de ezen napok csak hamar elmúltak, és reájok nehéz, veszélyteljes korszak következett. Majd kőszapok foszták meg a népet vagyonától; majd a pusztító lángok tették porrá a még fennmaradt kevés vagyont. De mindez még nem volt elég. Nagyszombat levett népére még irtóztatóbb veszély is, az epemirigy sulyosodott, s kétszáz év alatt háromszor dühöngött városunkban; mind a három ízben sok ember halt el. De az 1740-ki legnagyobb volt; 9 hó alatt 2000 léleknél több halt meg a város akkori 6000—6500 lakóiból. Ezen alkalomkor a lakosok, kik Isten látogatásait keresztény türelemmel viselték mindig, megfosztva segélytől, elszigetelve az egész környéktől, gyötörve a halál félelmétől, kétségbeesetten futkostak az utcákon; vagy elzárkózva esendes szobáikban várták a halált. Voltak azonban férfiak, kik híven ragaszkodván a hit oszlopához, nem reitgeve az őket környező veszélytől, bátran, lankadatlanul szembeszálltak a veszélylyel; vigasztalták, bátorították a megrémült népet. És a hol már az élet megtört, a hol földi vigasz, földi remény többé nem volt: ott az ég vigasztát osztogatták, ellátván a haldoklókat szent-ségekkal. Ezen derék férfiak a szent-ferencz-rendi atyák voltak. Az utókor is hálát mond tinéktek, az Urban elhunyt atyák! Béke hamvaitokon! Ti tanítottátok meg a magát elhagyatottnak vő népet az égre néz i, és ezt könyörgések által kien-gesztelni. A városi nép papjai kíséretében körmeneteket tartott egyik templomból a másikba. Könyörögtek Istenhez és a bold. szűz Máriához, kinek közbenjárása által Isten a városnak meg is kegyelmezett. Szűz Anyánk a főpiacon köztiszteletben állt képén áldásra emelvén jobbát, vérkönyűket sirt; miként tanúsítja ezt a káptalani templom baloldalán álló kápolnában tisztelt esodakép és a mai nap, melyen Nagyszombat városa ezen esoda emlékét ünneplé. Ezen tény valódiságát tanúsítják továbbá nemesak a hiteles okiratok, hanem a köztisztelet is, melylyel e szent képhez nemesak a nagyszombati polgárok, de az egész környék kereszténye is járul.

Őseink meg akarván a bold. szűz Máriának némileg hálálni kegyelmét, azt határozták, miszerint 1740 ik évtől kezdve november 21-ik napja mint ünnep lesz tekintendő. Száz tizen-nyolcz év mult el azóta, és Nagyszombat polgárai tisztelvén atyáink parancsát, mindig megünneplék e napot. Innen van, hogy ma oly ünneplés harangzó ömlék szét városunkra az anyaszentegyház tornyairol; a harangok zugása arra emlékeztetvén és intvén, miszerint jönnének a keresztények a templomba megköszönni Mária áldását. De, fájjalom, ez idén csak kevesen gyülekeztek össze a szent hajlékba. A világi és egyházi felsőbb rendűeken kívül egy-két tisztos öreg és a tanuló ifjúság volt jelen. Ti, az istenfélő apák fiai! már megfeledez-tetek a vett jötevényekről? vagy talán épen nincs többé szükségtek az Isten kegyelmére és a bold. szűz Mária szószó-lására? Felelhetnék ezen kérdésekre; de minek az ugy is fájó szívet még jobban szomorítani! — Miután ft. Neme-cs-k a y István kanonok ur a véreklüli áldozatot bemutatta, Lu-kácsy Tamás, szent-ferencz-rendi atya a szószók-re lépett és szívreható szavakkal beszélt az ntolsó iteletről. Délután három óraker ugs Sch nell György nagyprépost ur letenyét tartott a kápolnában.

Azon reményben zárom be soraimat, hogy ha ezek által nem is új, de országunk sok részén feledékenységbé merült esemény emlékét újítottam meg. N. J.

Szent-István-Társulati ügy.

Folyó hó 2-án tartotta a Szent-István-Társulat igazgató választmánya Danielik János kanonok ő nagyságának elnöksége alatt rendes havi gyűlését a belvárosi plebánialak teremében, melyet ngos s ft. Szántófy Antal prépost s belvárosi plebános ur a társulati gyűlések ennekutáni megtarthatá-sára átengedni szives volt.

E gyűlés érdekes tárgyai valának: Alelnök ur értesíté a választmányt azon czélszerű intézkedések s határozatokról, melyeket a b. Eötvös József ő méltósága elnöksége alatt megtartott bizottmányi ülés az „Encyclopaedia“ ügyében meg alapított. A választmány ezen intézkedéseket helyben hagyta s egyuttal köszönetét fejezte ki alelnök ur azon fáradoalmas vállalkozásáért, mely szerint ő, mint különben is az encyclopaediára nézve bibornok herceg-primás ő eminentiája által kinevezett egyházi bíráló, a kéziratokat minden díj nélkül átvizsgálni sziveskedendik. — Szóba hozatván még a mult havi gyűlésben hozott ama határozat, melynél fogva a választmány, kiadatását a „Religio“ czimű egyházi folyóiratnak, mint a melynek kiadása s szerkesztésével jövő évi január 1-től kezdve ft. Zalka János egyetemi theol. tanár ur a társulat javára fölhagyni késznek nyilatkozott, elvállalta s a lap szerkesztőjeül ft. Somogyi Károly társulati igazgató urat közbizodalommal megválasztotta, elrendeltetett, hogy addig is, míg a nevezett lap kiadhatására a felsőbb engedély megérkezik, s az illető szerkesztői fölhívás közzétételéig, az olvasó közönség ez ügyben előlege- en is tudósítsassék. — A Mester-féle díj, mely 2 db. arany- és 1 pfrtból áll, a mi ajánlásunk s egyik, bíráról fölkért választmányi tag előterjesztése folytán a „Katholikus Néplap“ ez évi folyamában megjelent. „A hármás sir“ czimű beszély irójának, Veszelő László bessenyői iskola-mesternek ítéltetett. Mely összeg Dánielik János alelnök ur ő nagysága által 10 pfrttal szaporitattván, a társulat pénztárából 30 pfrtig kiegészítettvi választmányilag elhatározottat. — Bejelentett, hogy Házy József, néhai alsó-lendvai plebános ur a társulathoz végrendeletileg 200 pfrtot hagyományozott. — „Historia revelationis biblicae in novo foedere“ czimű, s ft. Póllák János egyetemi tanár ur által az újabb tanrend-szerhez alkalmazottan szerkesztett kézirat kiadás végett a társulathoz bemutatván, az szabályszerűleg bírálatra kiadott. — A nagy-

váradi elemi főiskola igazgatóság megkeresése következtében a köröskéri tanítói könyvtár részére ajándékkönyvek fog- nak küldetni. — Bemutattott jegyzéke azon könyveknek, melyeket alelnök ur ő nagysága — összesen 320-at, és Dánielik József ur — összesen 49-et, a társulati könyvtár gyarapítására ajándékozni sziveskedtek. — Jelentés tétetett, hogy mult novemberhóban a következő munkák kerültek ki a sajtó alól: 1) A Szent-István-Társulat jegyző- és névkönyve 1858-ra, melyet a társulat tagjai ez évi könyvilletményök fejében kapnak; 2) Tót egyházi ének-gyűjtemény; 3) Biblische Geschichte. X-dik kiadás. — A Ruthen Néplap szerkesztője kijelentvén, hogy a már egy ízben félbeszakított, de ismét folyamatba tett lap szerkesztéséről végképen lemond, magát a társulat pártfogásába továbbra is ajánlotta. — Végezetül az ügynökség a választmány tudomására juttatá, hogy a társulat mult novemberhó folyama alatt 2 alapító, és 193 rendes taggal növekedett. Alapítók: ft. Pauer János székesfehérvári kanonok, és gr. Kálnoky Pal Erdélyből. A rendes tagok névjegyzékét jövő számunk hozandja.

Értesítés.

A „Religio“ czimű egyházi folyóirat jövő évi január-tól kezdve felsőbb helyről kieszközlendő engedély mellett a Szent-István-Társulat által fogván kiadni, addig is, míg az illető szerkesztői nyilatkozat közölthetnék, tisztelettel értesítetnek a t. olvasók, hogy a lapok ezentul is hetenkint kétszer, nagyobb alakban, fognak megjelenni. Az előfizetési ár az eddigi marad, vagyis: félévre postán 4 pfrt (új pénzben 4 frt. 20 kr.); helyben 3 frt. 40 kr. pp. (új pénzben 3 frt. 85 kr.). Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz. a.) intézendők.

Előfizetési fölhívás

KATHOLIKUS NÉPLAP 1859. évi folyamára.

Az ügynek, melyet a „Kath. Néplap“ magáénak vall, magasztossága és fönsége sokkal ismeretesebb, semhogy a tisztelt olvasó közönség figyelmét a közelgő 1859-ki évre teendő előfizetés érdekében fényes ajánlásokkal fárastani szükségesnek vélnők.

A keresztény kath. hitélet ébresztése, ápolása, terjesztése levén lapunk főfeladata, ezután is oda leend minden törekvésünk irányozva, hogy Isten segedelmével lelkes munkatársaink közreműködése által olvasóinkat Istennek hív szolgálatára s a keresztény erények gyakorlására buzdítsuk, és a megkezdett jónak folytatásában megerősítsük.

Hitsorsosink s honfitársaink vallásos buzgalma azon édes reménnyel biztat minket, miszerint az ez évben lapunk iránt nyilvánult meleg részvét az újév beálltával nemesak csökkenni nem fog, sőt az, főleg buzgó ügyfeleink közrehatása által, tetemesen növekedendik.

A lap beltartalmát érdekesíteni, valamint annak küldizét időközönkint szép metszetű képekkel emelni kiváló gondjaink közé számítandjuk.

Miután jövő január 1-től kezdve a Kath. Néplap is bélyegadó alá esik, mely félévre (elhagyva a tört számokat) 15 régi, vagyis 26 új krt, egész évre pedig 30 régi, vagyis 52 új krt vesz igénybe: ennél fogva az előfizetési ár: Budapesten házhoz hordással félévre 1 frt 15 kr. pp. (új pénzben 1 frt 31 kr.); egész évre 2 frt 30 kr. pp. (új pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félévre 1 frt 35 kr. pp. (új pénzben 1 frt 66 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (új pénzben 3 frt 32 kr.). — A kik még ez előfizetési díj kihirdetése előtt lapunkat megrendelni sziveskedtek, az illető bélyegdij utánpótlására tisztelettel fölkértenek.

Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz. a.) intézendők.

Hogy a lapok pontosan kézhez juthassanak, s azok szétküldetése körül sajnosan tapasztalt rendetlenségek megszüntetessenek: a kiadó Társulat részéről kellő intézkedés történt. E tekintetből egyuttal a czímek, lakhely és az utolsó posta hibátlan följegyzését kérjük.

Gyűjtőinknek minden tíz előfizető után egy tisztelet-példányt szívesen megajánlunk.

Pesten, december 1-én 1858.

Kádas Rudolf,

felelős szerkesztő.